Afspraken in “samenwerken” binnen de jeugdhulp (versie juni 2020)

1. Inleiding

Ter versterking van de regie bij jeugdhulpvragen door lokale teams in samenwerking met jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen (GI’s), is gestart met het transformatiethema ‘actieve regie’. Met ‘actieve regie’ willen wij zorgen dat het kind/de jeugdige de best passende hulp ontvangt op de snelste manier. Onderstaande afspraken zijn helpend in het ‘wie doet wat?’. Het is geen hiërarchische lijn, wél **partnerschap** (samenwerken). Daarnaast is het uitgangspunt van de onderstaande afspraken dat iedereen zijn of haar eigen kennis, kunde en mandaat inzet. De afspraken zijn tot stand gekomen in overleg met alle geledingen van de jeugdhulpregio FoodValley, jeugdhulpaanbieders en GI’s en besproken in diverse Fysieke Adviestafels (FAT).

In de samenwerking is goede communicatie over en weer belangrijk. Daarin is het goed je eigen rol te benoemen en verwachtingen naar de ander uit te spreken. Gezamenlijkheid en informatie delen is ieders verantwoordelijkheid en zal de jeugdige helpen zijn/haar weg te vinden binnen de jeugdzorg.

De afspraken zijn:

2. Lokale teams zorgen voor….:

a. Het *voeren van regie*
Als professional in het lokaal team (LT) heb je samen met het gezin de regie over de inzet van eigen kracht, van ouders, kinderen of het netwerk. Als inzet van een jeugdhulpaanbieder nodig is, dan bepaalt het LT het ‘**wat nodig is’** op basis van een ondersteuningsplan (of gespreksverslag). Daarin is opgenomen welke doelstellingen of resultaten behaald moeten worden en in welk tijdsbestek. De ZA is vervolgens verantwoordelijk voor het ‘**hoe’**: hoe worden de doelstellingen/resultaten behaald? De ZA gaat vervolgens te werk conform de beschrijving in hoofdstuk 2 hieronder en betrekt het LT bij de evaluaties van de hulp etc. Het LT blijft regisseur op proces.

Indicatoren voor actieve regie zijn:
- *Meervoudige problematiek*
- *Gaat een vorm van verblijf een rol spelen?*
- *Is er sprake van een stapeling van producten of gaat het om een multi problem gezin?*
- *Is er sprake van voogdij?*
- *Is er een kind/jongvolwassene betrokken in de leeftijd vanaf 16,5 jaar?*
- *Is er sprake van LVB?*
- *Is er sprake van onveiligheid of motivatieproblemen tot inzet van hulp?*

Om problemen met privacy te voorkomen: gebruik altijd de ‘toestemmingsverklaring voor overleg met derden”.

b. Goed opdrachtgeverschap naar een zorgaanbieder
(bij GI ligt dat anders door gedwongen karakter of gedwongen opname bij GGZ).
Opdrachtgeverschap bestaat uit:
- Duidelijke afspraken maken en vastleggen per casus over taken en verantwoordelijkheden
- Doelen en resultaten van tevoren goed formuleren
- Deze vastleggen in het ondersteuningsplan of gespreksverslag
- Heldere en duidelijke taakverdeling omschrijven en het al dan niet opstellen van een veiligheidsplan.
- Duidelijke afspraken wanneer en wie bij evaluatie momenten aanwezig moeten zijn.
- Mogelijkheden tot ‘out of the box’ oplossingen aan te grijpen.

CONCEPT

c. Het lokale team is altijd beschikbaar als contactpersoon voor een zorgaanbieder ter op- of afschaling en verbindende factor voor zowel zorgaanbieder als het gezin(systeem).

d. Focus op *systemisch kijken en naar alle leefgebieden*. Kijk naar het gezin als geheel/samenhangend systeem met meerdere elementen van kansen en zorg. Onderzoek ook of er knelpunten zijn op andere domeinen (inkomen, werk, schulden etc.) en organiseer de regie op de aanpak van deze knelpunten. Op die manier is er een constante reflectie op: wat speelt er en welke juiste zorg past daar wel of niet bij, op een later moment te bieden. Pas de werkwijze Actieve Regie toe[1].

e. Het regelmatig *onderhouden van contacten* met aanbieders/GI/ en het systeem/netwerk om het gezin. Het LT legt de afspraken vast die voortkomen uit de evaluaties.

f. Weten *hoe te handelen* als het kind uit zorg komt vanuit een aanbieder

g. Focus leggen op normaliseren: Benut consultatiefunctie bij GI, bespreek mogelijkheden en streef naar het voorkomen van een jeugdbeschermingsmaatregel en/ of uithuisplaatsing. Realiseer je ook dat licht inzetten niet altijd verstandig is.

h. Loopt een traject niet naar wens: bespreek het eerst met de aanbieder. Komt het vaker voor; opschalen naar contractmanagement van FoodValley.

3. Jeugdhulpaanbieders in het vrijwillige kader zorgen voor ….

De jeugdhulpaanbieder is vervolgens verantwoordelijk voor het '**hoe'**: hoe worden de doelstellingen/resultaten behaald die door het LT zijn geformuleerd en hoe wordt het LT daarbij betrokken?

a. Het *standaard uitnodigen van het LT* bij plan besprekingen en voortgangsoverleggen (evaluaties). Om goed af te stemmen is het noodzakelijk dat het LT altijd wordt betrokken. Voor sommige aanbieders betekent dit een aanpassing van een werkwijze. (Ook bij verwijzingen via de huisarts.)

b. Het tussentijds *vastleggen van de afspraken*
Afspraken die van belang zijn voor de voortgang worden goed vastgelegd en kunnen gedeeld worden met LT, rekening houdend met regionale afspraken over het delen van gegevens (privacy) en de voorkeur van gezin en/of jeugdige(n).

c. Focus op *systemisch kijken*
Het kijken naar de omgeving van de jeugdige is vanzelfsprekend. Wat is er nog nodig naast de zorg voor de jeugdige. Belemmert de omgeving het herstel van de jeugdige.
Daarnaast is dit nodig om terugkeer in het eigen systeem te bevorderen (normalisering)

d. Standaard reflectie op op- en *afschalen*
Om ervoor te zorgen dat een jeugdige niet onnodig in zorg blijft wordt, is afschalen naar lichtere zorg een punt op de agenda bij het gesprek met het LT. Bij de evaluatiemomenten en momenten dat er tussentijds aandacht voor nodig is, wordt hier aandacht aan besteed.

e. Overgang 18-/18+:
De overgang van 18- naar 18+ moet zonder problemen verlopen. Op het moment dat een jeugdige 17 jaar is, dan is een perspectiefplan opgesteld door de zorgaanbieder. De afspraken voor de toekomst zijn helder en worden besproken met ouders, jeugdigen en het LT. In het jaar tot aan het 18e jaar kan bijstelling van het plan plaatsvinden, echter is de doorloop van de ondersteuning die vanaf 18 jaar nodig is grotendeels bekend en ook indien nodig in gang gezet.

[1] *Het Toegangsteam Jeugd van Ede voert voor het grootste deel passieve regie. De Actieve regie ligt bij de wijkteams.*

CONCEPT

f. *Zicht op toekomst* (perspectief) van de jeugdige: wanneer en hoe komt de jeugdige uit zorg Als de jeugdige uit zorg komt moet duidelijk zijn wanneer dat is en welke begeleiding nog nodig is.

g. Uitvoering van de zorg. LT en aanbieder komen overeen welke zorg ingezet wordt. Uiteindelijk bepaalt LT welke zorg nodig is. Met de regisseur van het LT vindt geen discussie plaats over tarieven. Als er al onduidelijkheid is over de in te zetten zorg voor welke code (= tarief) dient dit met contractmanagement besproken te worden.

4. Gecertificeerde instellingen zorgen voor …..:

In het kader van een jeugdbeschermingsmaatregel ligt de actieve regie bij een GI (in geval van voogdij) of ouders (in geval van OTS) op basis van een uitspraak van de kinderrechter. Onderstaande werkwijze beschouwen we als een richtlijn.

Het volgende is daarbij leidend[2]:
"Als veiligheid van onze inwoners in het geding is dan is het lokale team altijd geïnformeerd én betrokken, ook wanneer de kinderrechter een maatregel heeft uitgesproken (mits ouders en kinderen vanaf 12 jaar toestemming hebben gegeven). Hoe ver die betrokkenheid gaat is casusafhankelijk en wordt steeds aan de voorkant (na uitspraak kinderrechter) afgestemd tussen GI en het lokale team. Wanneer een maatregel afloopt moet altijd sprake zijn van een warme overdracht vanuit de GI naar het lokale team".

De gemeenten vullen bovenstaand principe verder in op de hierna beschreven wijze.

a. Bij een Jeugdbeschermingsmaatregel (JBM) is er een aanspreekpunt binnen het LT.
Het lokaal team werkt vanuit het '1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur principe'. Er is bij deze gezinnen doorlopende betrokkenheid is van het lokaal team, zowel voor, tijdens als na een OTS. Betrokkenheid van het lokaal team tijdens uitvoering van de OTS is altijd in afstemming en met instemming van ouders en/of kinderen (afhankelijk van leeftijd). Betrokkenheid van het lokale team levert meerwaarde in kader van continuïteit, kennis van de leefomgeving, lokale mogelijkheden voor hulp en steun, kennis wetgeving, inkoop en gemeentelijke mogelijkheden.

b. Warme overdracht bij start en einde ondertoezichtstelling (mits er toestemming is van ouders en kinderen vanaf 12 jaar).
Bij de start van een JBM vindt een warme overdracht plaats tussen lokaal team en GI-medewerker, met afspraken wie wat doet en waarvoor verantwoordelijk is in het verloop van het proces in verschillende gradaties (afhankelijk van de complexiteit van de problematiek in het hele gezin). Dit is binnen 5 werkdagen vanaf de uitspraak van de maatregel en voor het contact tussen JB en gezin. Er is een *proactief partnership* tijdens het uitvoeren van de maatregel tussen lokale team en GI. Vanuit het gegeven dat de GI als opdracht heeft om een JBM zo kort mogelijk te laten zijn, betekent dat, dat zaken weer sneller bij een lokaal team terecht kunnen komen. Voorwaarde is dat een zaak altijd goed geborgd is en de noodzakelijke professionele zorg is ingezet.

c. Bepaling Jeugdhulp
De Jeugdbeschermer bepaalt welke hulp nodig is bij uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij overlegt hiertoe voorafgaand aan deze bepaling jeugdhulp met de contactpersoon van de gemeente die als regisseur van het gezin optreedt. De GI handelt binnen de gecontracteerde zorg van FoodValley. Als wat anders nodig is, dan vindt ook daarover vooraf overleg plaats. De gemeente hecht aan overleg op voorhand i.v.m. gecontracteerde zorg en het LT kent het zorgaanbod in de gemeente en de jeugdhulpregio. In jeugdhulpregio zijn meer dan 200 zorgaanbieders gecontracteerd, waaruit een zorgvuldige keuze kan worden gemaakt. Als LT en GI geen consensus bereiken over de in te zetten zorg of zorgaanbieder, dan vindt een overleg plaats.

[2] *Bron: visie Veiligheid Voorop FoodValley, vastgesteld maart 2019*

CONCEPT

d. Afsluiten Jeugdbeschermingsmaatregel (JBM):

In het Gelderse deel van FV zijn de werkafspraken tussen lokale teams en veiligheidspartners op een rij gezet rond het uitspreken van en beëindigen van een maatregel van kinderbescherming. Doel is om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren waar veilig opgroeien in het geding is.

Voor Gelderland zijn de afspraken:

- Ongeacht of het LT actief betrokken is gedurende de uitvoering van de ondertoezichtstelling, is bij niet verlengen van de OTS continuïteit geborgd. Niet verlengen van de OTS wordt altijd getoetst door de RvdK (wettelijke taak) via de jeugdbeschermingstafel. Tijdens deze toetsing - 10 weken voor expiratie/afloop van de OTS - is de betrokken medewerker van het LT aanwezig om met ouders (en kinderen) af te stemmen over het vervolg in de ondersteuning. Bij de toetsing wordt duidelijk of het lokale team tijdens de uitvoer van de OTS nog betrokken is geweest. Mocht dit niet aan de orde zijn dan moet bekend zijn en geregistreerd staan waarom deze keuze is gemaakt.
- Wanneer het LT niet betrokken is gedurende de uitvoering van de OTS dan zal de GI minimaal 12 weken voor het niet-verlengen contact opnemen met het LT. Het LT zal door de GI gevraagd worden deel te nemen aan de toetsing op de JBT. Er zal dan in afstemming met ouders gekeken hoe het vervolg in ondersteuning wordt ingevuld. Vanzelfsprekend zit hierbij de juiste lokale professional aan tafel meedenkt in het vervolg. Afhankelijk van de situatie van het gezin kan dit om verschillende professionals gaan. Om dit beter in te kunnen schatten heeft de GI vooraf afstemming met het LT.
- De kinderrechter besluit tijdens de zitting dat er onvoldoende gronden zijn om de OTS te verlengen. De GI vraagt ter zitting aandacht voor het borgen van de tijdens de OTS gemaakte afspraken en verzoekt deze op te nemen in de beschikking. Te denken valt aan het informeren van de gemeenten.

Lange termijn afspraak:

Inzet is om in 2020 doorlopende betrokkenheid van het lokale team te realiseren.

Voor het Utrechtse gedeelte van de regio FV zijn de afspraken:

- Ongeacht of het LT actief betrokken is gedurende de uitvoering van de ondertoezichtstelling, wordt bij niet verlengen van de OTS continuïteit geborgd. Niet verlengen van de OTS wordt altijd getoetst door de RvdK (wettelijke taak).
- Als de kinderrechter besluit tijdens de zitting dat er onvoldoende gronden zijn om de OTS te verlengen, dan vindt er altijd een warme overdracht plaats naar het lokale team.

e. 18+/18- perspectiefplan

Wanneer jongeren 18 worden eindigt de betrokkenheid van de GI. De jeugdbeschermingsmaatregel wordt beëindigd i.v.m. de volwassenheid. Om ondersteuning aan deze jongeren ook na hun 18-jarige leeftijd te borgen en om optimaal gebruik te maken van alle mogelijkheden die de gemeente (denk naast het aanbod in de JZ ook aan WMO en WLZ) en de GI hebben, is afgesproken dat binnen de inkoopafspraken, er uiterlijk vanaf 17 jaar een perspectiefplan wordt opgesteld door de jeugdhulpaanbieder als er sprake is van verblijf of jeugdbescherming. Deze werkwijze hanteert ook de GI.

Dat betekent dat de jeugdbeschermer het initiatief neemt voor een overleg met het lokale team voor het opstellen van een perspectiefplan door de jeugdbeschermer. Doel van dit overleg is te onderzoeken of er in samenwerking een perspectiefplan gemaakt kan worden waarin de mogelijkheden van zowel de GI als van de gemeente optimaal worden benut om de toekomst van de jongeren zo goed mogelijk te borgen. In het 17e levensjaar zijn de afspraken helder en worden die besproken met ouders, jeugdigen en het LT. In het jaar tot aan het 18e jaar kan bijstelling van het plan plaatsvinden, echter is de doorloop van de ondersteuning die vanaf 18 jaar nodig is grotendeels bekend en ook indien nodig in gang gezet.

CONCEPT